

Boerderij

Rundveehouderij

Achtergrond 3 nov 2018 1 reactie

Kruiden geven divers bestand in de wei

Biodiversiteit staat in de belangstelling. Begin dit jaar zette Anke Hartholt een stap daartoe door 10 hectare grasland door te zaaien met een kruidenmengsel.

Als Anke Hartholt door een van de weides loopt die doorgezaaid zijn met kruiden, is ze niet ontevreden. “De doorzaai is goed geslaagd en je ziet het resultaat goed terug.” Met name de witte en rode klaver, cichorei en weegbree staan er goed in. Ze is minder tevreden met de opkomst en bezetting van de kleine pimpernel, peterselie en esparcette. “Maar ja, dit is voor ons het eerste jaar en we moeten vooral nog uitproberen en ervaring opdoen.”

Lees verder onder de foto.

Anke (33) en Hillebrand (36) Hartholt hebben in Surhuizum (Fr.) een melkveebedrijf in maatschap met de ouders van Hillebrand, Halbe en Tietie. Het bedrijf heeft 98 hectare grond in gebruik, waarvan 13 hectare mais en 85 hectare gras. De productie per koe is 8.827 kilo melk met 4,15% melkvet en 3,54% melkeiwit. Foto's- Anne van der Woude

Extensief bedrijf

Soms wordt het gebruik van kruiden geassocieerd met een alternatieve of extensieve bedrijfsvoering. Het bedrijf is nu wel vrij extensief, maar verder kent het een reguliere opzet. Zo wordt er naast de melkstal gemolken met een melkrobot. Deze is gekomen om wat arbeidsverlichting te geven en de opzet is om in de toekomst helemaal over te gaan op robotmelken. Daarnaast wordt er een jongveeststal gebouwd, zodat de bestaande stal geheel ingezet kan worden voor het huisvesten van de melkkoeien. Het doel is om daar ook nog iets in te groeien.

Lees verder onder de foto.

Studiegroep

Anke is via een studiegroep met de kruiden in aanraking gekomen. Ze had al eens aangegeven bij een kennis die in projecten actief is, dat ze wel interesse heeft om in zo'n studieclub mee te draaien. Zo kwam ze in contact met de pilot 'Meer melk uit gras'. Daarin

In de 10 hectare doorgezaaid grasland staan de kruiden er vlot in. Op de voorgrond de bloeiwijzen van duizendblad en cichorei.

wordt niet alleen gekeken naar de benutting van vers gras, maar ook naar biodiversiteit. “Van de 9 deelnemers is ons bedrijf het enige gangbare”, legt ze uit. “Maar ook in de gangbare sector wordt steeds meer nadruk gelegd op biodiversiteit. Ik zie dat wel zitten en via deze pilot doe je snel kennis op.”

Lees verder onder de foto.

Hillebrand Hartholt heeft zelf 10 hectare grasland doorgezaaid met het kruidenmengsel op 6 maart. - Foto: Anke Hartholt

10 hectare ingezaaid

Eind vorig jaar was de eerste bijeenkomst en 4 deelnemers hebben al vroeg in het jaar een aantal hectare grasland doorgezaaid. Bij Hartholt was dat op 6 maart. De doelstelling is 3 hectare in te zaaien per bedrijf, maar Anke wilde het groter opzetten en er werd 10 hectare ingezaaid. Een deel daarvan was door schapen beweid en dus erg kort. De percelen hebben drijfmest en wat ruige mest gehad. Na de inzaai is er steeds beweid. “De kruiden hadden het wel lastig toen het weer van koud in april in één keer omsloeg naar warm. Het gras groeide toen enorm snel en van de kruiden was niet veel te zien. Toch kwamen die later wel in beeld.”

Lees verder onder de foto.

Kosten

Het mengsel is voor het bedrijf op maat gemaakt door Mulder Agro in Kollumerzwaag. Het bevat per hectare 1 zak van 5 kilo kruiden, waaronder weegbree, klaver, kleine pimpernel, duizendblad, wilde peen, peterselie en esparcette. Daarnaast nog 1 zak van 15 kilo BG5, een halve zak (2,5 kilo) rode klaver en 1 kilo cichorei. De kosten komen uit op € 223 per hectare, exclusief de kosten voor doorzaai. Daarvoor huurde Hartholt een machine en stopte er wat eigen arbeid in. “De kosten voor 3 hectare zijn uit de pilot vergoed. We doen het omdat we het een mooi initiatief vinden en wel wat aan biodiversiteit willen doen.” Uit directe opbrengsten valt niet veel te halen, stelt de Friese boerin. “Onze melk gaat naar

Het zaaizaad van het kruidenmengsel. De grootste zaden zijn esparcette. Daar is helaas weinig van terug te vinden in het veld. - Foto: Anke Hartholt

FrieslandCampina en je krijgt voor biodiversiteit en kruiden wel punten in Focus Planet, maar de bijdrage daaruit is gering. Wij voldoen aan alle voorwaarden en ontvingen vorig jaar welgeteld € 500 voor het hele bedrijf. Dat is natuurlijk geen echte financiële stimulans voor een bedrijf dat meer dan 1 miljoen kilo melk aflevert”, zegt ze kritisch naar haar melkafnemer.

Lees verder onder de foto.

Het wortelstelsel van chichorei is meer knolvormig, maar gaat wel diep.

denken dat de koeien zelf wel de kruiden opzoeken waar ze behoefte aan hebben. Ook hebben ze ervaren dat de kruiden in de periode van warmte en droogte goed doorgroeiden, waar het gras stilstond. Daarnaast denkt Anke dat de diepere beworteling en diversiteit van het zodebestand bijdraagt aan een beter bodemleven. Ook boven de grond zijn er meer insecten zichtbaar. “We zagen bijen in onze kruidenweide, iets wat je normaal niet in 100% grasland ziet.” Ze kan niet zeggen of de koeien er meer of minder melk door geven. Ook de voederwaarde of opbrengst in droge stof is moeilijk aan te geven. “Dat komt omdat we eigenlijk alleen beweiden op deze percelen. Dan weet je de opname niet.”

Lees verder onder de foto.

Toch ziet het bedrijf wel de kansen van kruiden. Ze zijn zeker niet ontevreden, al hadden sommige kruiden er wel meer in mogen staan. Als het aan Anke ligt, wil ze volgend jaar wel meer percelen doorzaaien. Ze wil het effect wel eens bekijken als het aandeel in het areaal groter is. Ze vindt het in elk geval wel een mooi gezicht en ze verwacht dat het best toegevoegde waarde heeft, al is dat dan ook niet zo snel in harde euro's uit te drukken.

Smakelijk

De biodiversiteit moet zijn meerwaarde elders brengen. “We merken dat de koeien langer weiden in de percelen waar de kruiden staan. Ze vreten het gewoon erg graag.” En ze

Het effect van kruiden op de melkproductie van de koeien is niet bekend. Daarvoor is de oppervlakte nog te gering. De koeien vreten het in elk geval wel graag.

Aangezicht van het bedrijf van de familie Hartholt.

Wijnand Hogenkamp

Redacteur rundveehouderij

---

rbi reed business information Part of Proagrica

Reed Business bv. Auteursrecht voorbehouden.
Op gebruik van deze site zijn de volgende regelingen van toepassing: Gebruiksvoorwaarden, Privacy Policy en Cookie Policy.

RELX Group™